

**Midtre Nordland
nasjonalparkstyre**

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Storjord
8255 Røklund

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47 75531691
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

Balvatn reinbeitedistrikt v/ Kristine Blind Helland
Bentevassveien 11d
8206 FAUSKE

Saksbehandler Oskar Nyheim Pettersen

Vår ref. 2019/3694

Deres ref.

Dato 01.09.2021

Junkerdal nasjonalpark - Tillatelse til bruk av barmarkskjøretøy i reindriften - 2021-2025 - Balvatn reinbeitedistrikt

Vedtak

Balvatn reinbeitedistrikt gis tillatelse til kjøring på bar mark i forbindelse med utøvelse av reindrift i Junkerdal nasjonalpark, som følger driftsmønsteret slik det er beskrevet i godkjent distriktsplan.

Tillatelsen gis med hjemmel i verneforskriftens 6.3a etter følgende vilkår:

- Det kan kjøres i perioden:
 - I perioden 20. juni – 15 november i forbindelse med kalvmerking, slakt før brunst samt hovedslakt/førjulsslakt
 - Barmarkskjøretøy kan også nyttes for annen nødvendig bruk innenfor perioden. Dette kan eksempelvis være kantgjetning langs grensa for å hindre tap til Sverige og annet tilsyn/vedlikehold.
 - Forvalter kan gi tillatelse til kjøring utenom periodene om spesielle forhold skulle gjøre det nødvendig. Tillatelsen kan gis muntlig og bekreftes med SMS/eller lignende.
- Det tillates ubegrenset kjøring, også kjøring utenom den tillatte perioden, i forbindelse med arbeider i og rundt anlegget ved Coarvi.
- Det skal ikke kjøres i hensynssoner i markert i gjennomsliktig oransje farge i kartvedleggene. Hvis hensynssonen på Skoddefjellet og hensynssonen langs utløpet av Rosna vil hindre og være til stor ulempe for en samle/flyttaksjon med flere personer involvert, kan det som et unntakstilfelle kjøres gjennom disse.
- Ved større operasjoner med flytting og samling kan inntil 6 kjøretøy benyttes
- Ved tilsyn og gjetning kan inntil 3 kjøretøy benyttes
- Barmarkskjøringen til andre oppgaver enn langs fast trasé, må skje mest mulig skånsomt. Utenom de faste traséene skal det ikke etableres nye,

Nasjonalpark

Saltfjellet-Svartisen, Junkerdal, Låhko, Sjunghatten og Rago

Naturreservat

Blakkådalen, Storlia, Dypen, Semska-Stødi, Langvassdalen-Ruffedalen, Stor-Graddis og Junkerdalsura

Landskapsvernområde

Saltfjellet og Gåsvatnan

langvarige kjørespor. Kjøring i områder eksempelvis over bløte myrområder og i utsmeltede snøleier skal unngås.

Forvaltningsmyndigheten må varsles om spor som blir veldig tydelige, for å kunne vurdere om disse skal utbedres.

- Kjøring inn til merkegjerd, anlegg/installasjoner eller til andre arbeidsoppgaver som medfører at man kjører på tilnærmet samme plass i nasjonalparken skal skje etter fast trasé. Kjente traséer inn til gjerdeanleggene er grovt kartfestet i kartvedleggene.
- Kjøring etter fast trasé gjelder for maksimum 8 kjøretøy per tur og inntil 3 turer i året (tur/retur er 1 tur). Forvalter kan tillate flere turer om det viser seg nødvendig.
- Plassering av traséen tilpasses terrenget. Sårbare overflatetyper som bløte områder, myr, snøleier, bratte skrenter samt hensynssoner unngås. Kjøringen må skje mest mulig skånsomt for å unngå unødvendig store kjørespor og slitasje.
- Kjøringen etter faste traséer kartfestes gjennom GPS sporlogg. Forvaltningsmyndigheten må ettergå disse ute i terrenget for å gjøre en vurdering av plassering og om det kjøres i et akseptabelt område. Forvaltningen kan kreve at det kjøres i et annet område om det skulle vise seg nødvendig.
- Det kan innføres forsterkningstiltak langs de faste traséene hvis det er områder som det må kjøres i som blir spesielt utsatt. Dette kan være for eksempel bruk av geonett eller klopplugging.
- Kjøringen gjelder for de personer som til enhver tid utøver reindrift i Baltvatn reinbeitedistrikt innenfor Junkerdal nasjonalpark, det vil si som er oppført som innehaver eller medlem i en siidaandels melding om reindrift etter bestemmelsene i forskrift om melding om reindrift og lagt inn i reindriftsforvaltningens database. Reglene omfatter også barn av reindriftsutøvere under 18 år.
- Det kan benyttes innleid hjelpere som har og medbringer skriftlig avtale fra leder av Baltvatn reinbeitedistrikt. Leiekjøring skal være knyttet til utøvelse av reindrift, ikke annen aktivitet som jakt, fiske, bærplukking, privat kjøring til hytter eller annet. Leder av Baltvatn reinbeitedistrikt er ansvarlig for at vilkårene i denne tillatelsen følges.
- Forvaltningsmyndigheten kan innføre strengere vilkår på et senere tidspunkt om det skulle vise seg nødvendig og kjøringen er til ulempe for verneformål og verneverdier.
- Før det gis ny tillatelse skal forvaltningsmyndigheten ha gjort en vurdering av hvordan kjøringen påvirker verneformål og verneverdier

Bakgrunn

Balvatn reinbeitedistrikt ønsker å benytte seg av barmarkskjøretøy i reindrifta. Barmarkskjøringen dreier seg om oppgaver knyttet til utøvelse av reindrift som kantgjetning langs grensa for å hindre tap til Sverige, samling i forbindelse med merking, slakting, skilling og flytting samt generelt tilsyn av rein. Forvalter har vært i dialog med reindriften om utforming av retningslinjer i ny forvaltningsplan for Junkerdal nasjonalpark. Tillatelsen basserer seg på retningslinjene i kommende forvaltningsplan for Junkerdal nasjonalpark.

Grunnlaget for avgjørelsen

Junkerdal nasjonalpark ble vernet 9. januar 2004. Midtre Nordland nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for nasjonalparken. Denne søknaden er behandlet av nasjonalparkforvalter på delegert myndighet fra styret.

Formålet med Junkerdal nasjonalpark er:

- å bevare et stort og tilnærmet urørt naturområde som sikrer biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander, geologiske forekomster og kulturminner. Spesielt viktig er det unike plantelivet.
- å stimulere til opplevelse av natur og landskap med få eller ingen inngrep gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv.

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift.

Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt innen Junkerdal nasjonalpark. Verneforskriftene åpner likevel opp for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til barmarkskjøring i reindrifta jf. Verneforskriftens 6.3 a.

Retningslinjer for barmarkskjøring i Junkerdal nasjonalpark er utarbeidet av forvalter i samarbeid med referansegruppa for arbeid med den nye forvaltningsplanen. Balvatn reinbeitedistrikt har også virket inn på arbeidet, og sammen har vi kommet frem til en løsning som passer for begge parter. Det er innført begrensninger på kjøringen av hensyn til verneformål og verneverdier.

Søknaden er også vurdert etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 jf. naturmangfoldloven § 7.

Vurdering

Reindriftsutøvere har levd og virket Junkerdal nasjonalpark i pakt med naturen i svært lang tid. Landskapets utforming, vegetasjonen og dyrelivet slik det fremstår i dag er i stor grad tilpasset og formet gjennom denne bruken. Reindriften og beitende rein i nasjonalparken har med andre ord en viktig økologisk funksjon som kan være med på å ivareta og styrke verneformål og verneverdier. For besøkende til

nasjonalparken kan også vissheten om at det er rein i nasjonalparken, og mulighetene for å kunne se rein være en stor verdi. Det å ivareta reindriftas muligheter for å kunne drive med rein i dette området er derfor også av stor interesse for forvaltningsmyndigheten Balvatnet reinbeitedistrikt er avhengig av bruk av barmarkskjøretøy i sin drift. Forvaltningsmyndigheten anerkjenner reindriftens rett og behov for motorferdsel som del av moderne reindrift.

Bruk av ulike fremkomst- og transportmidler i reindrifta er lovfestet gjennom reindriftsloven § 23 «Den som utøver reindrift, har adgang til bruk av nødvendige fremkomst- og transportmidler i samsvar med distriktsplan, jf. [§ 62](#)» Videre av denne paragraf fremgår det at det at bruken av kjøretøy på bar mark skal begrenses mest mulig og at denne bruk må være i samsvar med fastsatte forskrifter om vern.

Det er avholdt to møter mellom forvalter og reinbeitedistriktet hvor temaet har vært diskutert. Reinbeitedistriktets behov for bruk av barmarkskjøretøy og vernemyndighetens mål for ivaretagelse av verneformål og verneverdier ble drøftet. Retningslinjer og vilkår i forvaltningsplanen og i denne tillatelsen er et forsøk på å imøtekomme begge parter. Referansegruppen for arbeidet med ny forvaltningsplan har også vært involvert i dette arbeidet. Det har ikke kommet innvendinger på vilkår og retningslinjene fra referansegruppen.

Hovedvekten av kjøringen innenfor Junkerdal nasjonalpark skjer i tilknytning til gjerdeanleggene på Rosnahøyden og ved Coarvi. I tillegg kan det forventes en del kjøring i tilknytning til det kommende merkegjerdet i Leipibakken – Storengdalen (Tillatelse gitt i 2020). Kjøring med barmarkskjøretøy i forbindelse med merkegjerdet i Dauvassbekken begrenser seg selv ved at det har vanskelig adkomst. Det har likevel forekommet kjøring hit ved at kjøretøy har blitt transportert over Balvatnet med båt. Mulighetene for å kunne kjøre hit må derfor også være til stede. Gjerdeanlegget ved Coarvi er kanskje det området med størst aktivitet, og ligger helt på grensen til nasjonalparken. Her kjøres det så mye at en tillatelse for fri kjøring vil være det enkleste.

Kjøringen i forbindelse med gjerdeanleggene dreier seg i hovedsak om inn og uttransport av personell og utstyr, vedlikeholdsarbeid i tilknytning til anleggene og inndriving av rein til gjerdene. Eierforhold og behovet for personell gjør at det kan være et betydelig antall folk til stede under eksempelvis kalvmerking. Også utøvere fra tilgrensende beitedistrikter kan være deltakende. Til samling og flytting har bruk av helikopter vært det mest brukte hjelpemiddelet, men dagens utøvere ser imidlertid for seg noe økende bruk av barmarkskjøretøy også til dette formålet i årene som kommer. Det er opplyst at kjøringen i stor grad vil begrense seg selv ved at terrengforholdene vanskeliggjør samling og flytting over lengre avstander. Bruk av barmarkskjøretøy for tilsyn av rein samt kantgjeting av rein for å hindre tap til Sverige forekommer. Balvatn reinbeitedistrikt har fått tillatelse til bruk av drone i reindrifta. Forvaltningsmyndigheten anser bruk av drone som et positivt fremskritt som ved

tilsynsoppgaver og annet kan være med på å redusere behovet for barmarkskjøring i nasjonalparken.

Et av de viktigste formålene med vernet av Junkerdal nasjonalpark er å ivareta og stimulere til opplevelsen av natur og landskap med «urørthetspreg» uten store inngrep. Videre er de unike vegetasjonstypene og plantelivet i nasjonalparken viktige verneverdier og verneformål. Barmarkskjøring kan slite på vegetasjonen og sette spor i terrenget avhengig av hvor og hvordan det kjøres. Dype kjørespor i terrenget øker faren for utvasking/erosjon slik at skadene kan forverres over år selv om det i ikke kjøres. Barmarkskjøring kan med andre ord lage langvarige spor i terrenget og i verste fall drenere myrområder og ødelegge sårbare plantelokaliteter og vegetasjonstyper. I tillegg til at kjørespor kan være ødeleggende for «urørthetspreget», kan også kjøringen i seg selv være forstyrrende for friluftsutøvere og annen bruk i nasjonalparken. I likhet med andre verneområder i Norge er bruken av barmarkskjøretøy i reindrifta derfor søknadspliktig, slik at forvaltningsmyndigheten skal ha mulighet virke inn på bruken.

Forvaltningsmyndigheten er innforstått med at kjøringen vil sette spor i terrenget som vil få negativ betydning for verneverdiene og landskapsbildet og dermed formålet med vernet av Junkerdal nasjonalpark. Dette vil i hovedsak gjelde langs de faste traséene inn til merkegjørdene og i områder som det kjøres mye i, eksempelvis rundt gjerdeanleggene. Forvaltningsmyndigheten har imidlertid som mål at kjøringen som skjer utenom de faste traséene og rundt gjerdeanleggene ikke skal sette langvarige spor i terrenget. Dette betyr at sporene som etableres i disse områdene skal leges, og ikke øke over tid. Videre er det et mål at denne typen kjøring heller ikke skal berøre sårbare overflater og/eller ødelegge viktige plante- og vegetasjonslokaliteter eller naturtyper. Det er utarbeidet hensynssoner rundt det vi anser som de mest sårbare områdene i nasjonalparken og hvor det ikke skal kjøres med barmarkskjøretøy. Hensynssonene er basert på ecofact sin sårbarhetsanalyse av Junkerdal nasjonalpark gjennomført i 2017. En overflatetype kan være sårbar fordi den lett påvirkes av tråkk og slitasje og/eller fordi den har liten eller ingen evne til å regenerere hvis den først blir ødelagt. Rapporten trekker frem tre «overflatetyper» som vil være sårbare ovenfor eksempelvis barmarkskjøring – våtmarksområder og myr, sent utsmeltede snøleier med mose og algedekke og tørre rabbeområder. Det er også tatt hensyn den sårbare og svært sjeldne planten Nordlig bergjunker og andre sårbare naturtyper/vegetasjonstyper som for eksempel palsmyrene vest for Balvatnet under fastsetting av hensynssonene. Det skal kjøres i faste traséer inn til merkegjørdene/anlegg og eller i forbindelse med arbeidsoppgaver som medfører at man kjører på samme plass, fordi vi da kan velge en trasé som ikke berører disse «overflatetyperne» eller andre sårbare lokaliteter.

Kravet om kunnskapsgrunnlag etter nml. § 8 anses som oppfylt gjennom verneplanarbeid, arbeidet med gammel og ny forvaltningsplan, ecofacts sin sårbarhetsanalyse, oppdaterte artskart samt oppsynets og forvalters erfaring fra området. Føre-var-prinsipper i nml § 9 kommer derfor ikke til anvendelse.

Barmarkskjøringen vil kunne forringe verneverdier og formålet med vernet i nasjonalparken. Reindriftens behov, vernemyndighetens interesse for å ivareta en aktiv reindrift i nasjonalparker samt gitte vilkår fører imidlertid til at de forventede forstyrrelsene havner på et akseptabelt nivå. Fører kjøringen til større skader enn forventet, og at målene som er satt i gitte vilkår ikke kan opprettholdes, må det innføres strengere vilkår eventuelt iverksettes skjøtsel/forsterkningstiltak for at kjøringen skal kunne opprettholdes. På nåværende tidspunkt vurderes det at kjøringen sammen med andre påvirkningsfaktorer i nasjonalparken ikke vil medføre for stor samlet belastning på økosystemet jf. nml § 10.

Konklusjon

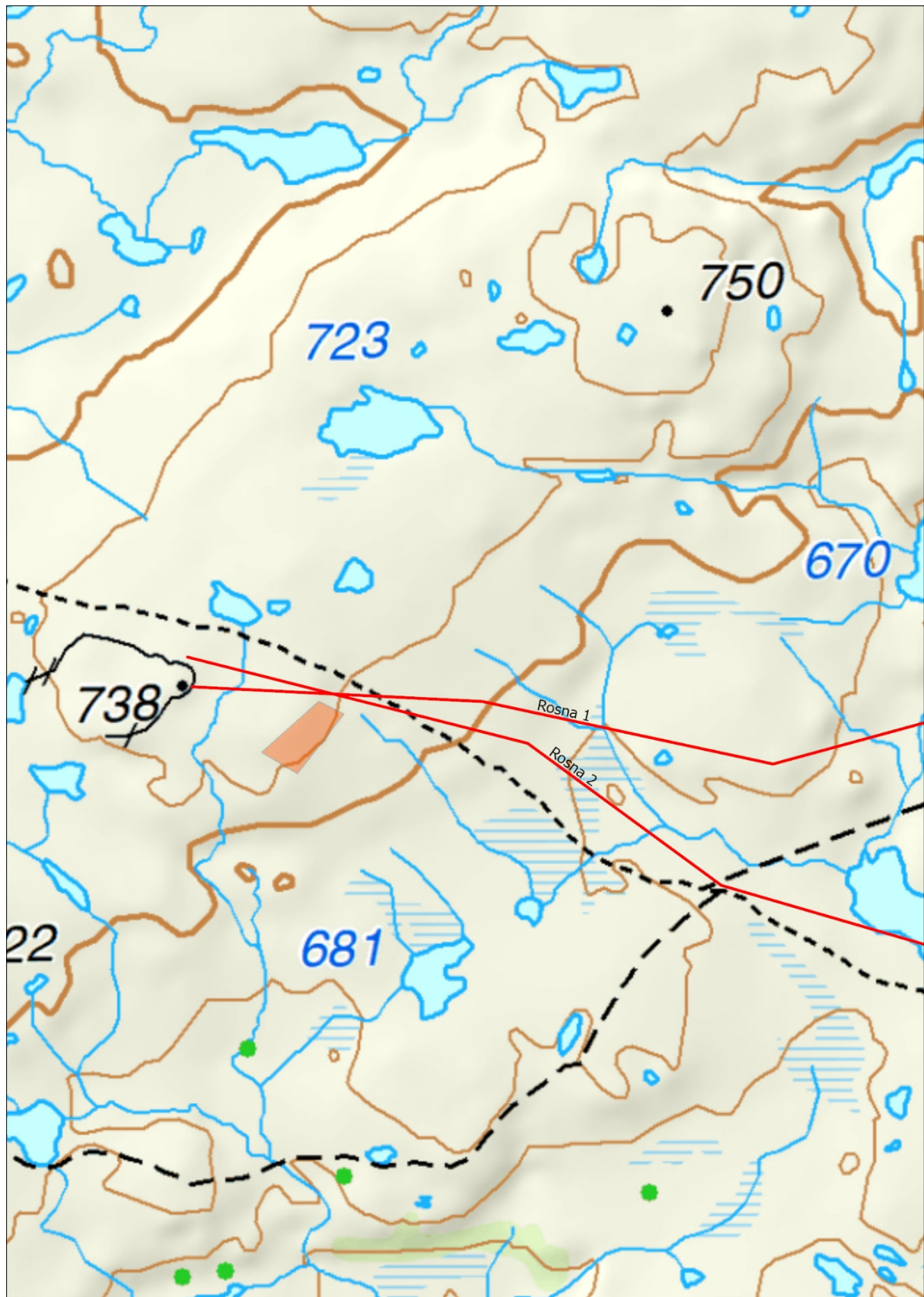
Etter en samlet vurdering tillates reindriftens barmarkskjøring etter nærmere vilkår

Kart med hensynssoner:

Klageadgang:

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

Hensynssonene sendes som kartfiler til Balvatn reinbeitedistrikt.

Med hilsen

Oskar Nyheim Pettersen
Nasjonalparkforvalter

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:

Fauske kommune	Postboks 93	8201	Fauske
Statsforvalteren i Nordland	Postboks 1405	8002	BODØ
Statskog Fjelltjenesten avd. Fauske	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Saltdal kommune	Kirkegt. 23	8250	Rognan